

เทศน์เช้า วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ.. วันพระ เห็นใหม่ วันพระวันโกน เราจะต้องหาที่พึ่งนะ เราทุกคนเวลามีทางโลกนี้ บอกเลยการดำรงชีวิตนี้ทุกข์มาก ต้องแสวงหา ต้องมีที่อยู่ที่กินใจ ต้องแสวงหา งานนี้เป็นงานหนักมาก..ใช่ ! งานหนักมาก แต่งานหนักขนาดไหนนะมันก็ต้องเป็นอนิจจัง มันจะมีสภาวะเป็นอย่างนี้ไป

แต่ถ้าวันพระวันเจ้า เราหาที่พึ่งของใจ ถ้าหาที่พึ่งของใจนะ การกินการอยู่ คนเกิดมาก็ต้องมีการกินการอยู่ มีปัจจัยเครื่องอาศัยทั้งนั้นล่ะ สิ่งที่ทำมาเป็นเครื่องอาศัย แต่ถ้าใจวิตกกังวลนะ มันทุกข์ไป ๒ ชั้น ๓ ชั้น ถ้าใจไม่วิตกกังวลนะ หามันเป็นหน้าที่ พอมีหน้าที่ นี่พออยู่พอกิน เราไม่เดือดเนื้อร้อนใจ เราเป็นเศรษฐีถ้าหัวใจมันรู้จักพอ ทำมาหากินของเรา เราทำมาหากินของเรา แต่เท่านี้.. มันมีเท่านี้แหละ

แต่ ! แต่เวลาทุกข์ เวลาอริยสัจ เห็นใหม่ นี่ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค.. ทุกข์เพราะอะไร นี่ชาติปิ ทุกขา มะระณัมปิ ทุกขัง การเกิดการตาย เป็นทุกข์อย่างยิ่ง.. โสกะปริเทวะ ความอภัยอาวรณ์ ความเศร้าใจ ความหมองใจ มันเป็นทุกข์จรมา ทุกข์ทั้งนั้นเลย

แต่เวลาเราทำขึ้นมาซะ มันไม่เป็นทุกข์เพราะอะไร เวลามันจรมา เห็นใหม่ ทุกข์มันวิตกกังวล ความเป็นทุกข์ ความอภัยอาวรณ์ แต่เราคิดเป็นบวกไป บวกคือว่าเราจะทำของเรา ทำงานของเรา เราหวังหาอภัยอาวรณ์ของเราซะ มันเป็นอันเดียวกัน แต่เพียงแต่มันเป็นสุขกับเป็นทุกข์ ถ้าเป็นความไม่พอใจมันก็เป็นทุกข์ ถ้ามันเป็นความพอใจมันก็เป็นสุข

สุขเวทนา ทุกขเวทนา เป็นนามธรรมทั้งนั้น สิ่งที่เป็นนามธรรมเพราะอะไร เพราะเราไม่ศึกษาธรรมะว่าสิ่งนี้มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป มันมีดำรงอยู่เป็นสภาวะของมัน ในเมื่อคนเราเกิดมามีร่างกายและจิตใจ เวลาคนเกิดมานี้มันมีร่างกาย เวลามันไปที่ไหนมันก็มีเงาของมัน เห็นใหม่ เงาคืออาการความคิด เป็นความคิดของใจ สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมาในหัวใจของเราตลอดเวลา

สิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ถ้าเราใช้เงิน เรามีศีลธรรม จริยธรรม ใช้สิ่งนี้เป็น สิ่งนี้มัน ก็เป็นการสื่อสาร มันเป็นเรื่องของการดำรงชีวิต มันเป็นสัมมาอาชีวะ มันเป็นเรื่องการ สื่อสารของสังคมของมนุษย์ ในมนุษย์มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ แต่ถ้าเราโคณกิเลสครอบงำ สิ่งนี้มันกลับเป็นสิ่งที่ เป็นโทษกับเรา มันเป็นเหมือนมิด ๒ คม คมหนึ่งใช้เป็นประโยชน์ ก็ได้ คมหนึ่งใช้เป็นโทษก็ได้

ปัญหาของเราใช้เป็นประโยชน์ก็ได้ ใช้เป็นโทษก็ได้ คนที่เขาเอารัดเอาเปรียบกัน ที่เขาถือโกงกัน เขาใช้อะไรล่ะ เขาใช้ปัญญาของเขา แต่ปัญญาโกง ฉลาดแกมโกง เห็น ไหม ฉลาดแกมโกงเอาตัวรอดไม่ได้นะ เพราะมันทำสิ่งใดๆ “กลิ่นของศีลจะหอมทวน ลม” กลิ่นของคุณงามความดีใจ

คนถ้ามันทำเขาเรื่อยๆ มันทำบ่อยครั้งเข้า.. นื่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอนไว้ “แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร” แพ้เป็นพระ.. เรามีสติของเรา เรายับยั้งของเรา มันมี เวนมีกรรมต่อกัน มันถึงเป็นสภาวะแบบนั้น ถ้าเขามาทำเรานะ ต่อไปข้างหน้าเขาไปทำ ใคร เดี่ยวเขาต้องมีผลของเขา เห็นไหม

นี่ฉลาดแกมโกง คิดว่าฉลาดแล้วเอาเปรียบเขาไปเรื่อยๆ นึกว่าจะเอาตัวรอดได้.. เป็นไปไม่ได้หรอก มันถึงจุดหนึ่งมันต้องเป็นไป เห็นไหม มันเป็นไป เพราะมันต้องมีคน หนึ่งต้องมีกรรมที่เขาสร้างกันมา เขาจะต้องไปชดใช้กรรมต่อกัน แต่ถ้าเราไปตอบโต้เขา เราไปทำสิ่งต่างๆ ขึ้นมา มันเป็นการสร้างเวรสร้างกรรมกันต่อไป เราจะเอาชนะตนเอง เราไม่สร้างเวรสร้างกรรมกันต่อไป

ถ้าเราเอาชนะตัวเราเองได้ ทุกอย่างจะเป็นความสุขหมดเลย ถึงเขาจะถือโกง เขา จะทำอะไรไปนะ.. น้อโกง ! คำว่าน้อโกงเห็นไหม ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะเราจะให้เขา น้อโกงไหม แต่ทำไมเราพลั้งเผลอไปล่ะ ทำไมเราเห็นดีเห็นงามไปกับเขาล่ะ ทำไมคน อื่นมาพูดเราไม่เชื่อเขาล่ะ ทำไมคนนี้เราไปเชื่อเขาล่ะ

มันเป็นสิ่งที่เป็นเวรเป็นกรรม ถ้าเวรกรรมมันจะเชื่อเขา มันจะเห็นไปตามกับเขา ถ้ามันไม่ถึงคราวนะมันมาอะใจ มันคิดได้ มันมีความพอใจ.. สิ่งนี้ถ้าเรามีปัญญาของเรา มีสติของเรา นี่สิ่งนี้มันจะเกิดมา.. เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานนะ

“ภิกษุทั้งหลาย ! เชอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด”

ความประมาทในชีวิต ความประมาทในความคิด ถ้าเราไม่มีความประมาท มีสติสัมปชัญญะเราก็คิดสิ่งใดก็ได้ แต่เพราะเราประมาท เราเดินเลื้อย สิ่งทีประมาทเดินเลื้อยเห็นใหม่ นี่สิ่งนี้ประมาท.. ถ้าเราประมาทนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่าให้มึสติตลอดเวลา แม้แต่ลมหายใจเข้าและลมหายใจออก ทุกลมหายใจเข้าและลมหายใจออก สิ่งนั้นจะเป็นคนที่มีคุณค่า ชีวิตจะมีคุณค่ามาก ดีกว่าคนที่ใช้ชีวิตไปธรรมดา ร้อยปีพันปีก็ไม่เท่ากับเราตั้งสติไว้

การตั้งสติ เห็นใหม่ ตั้งสติมีประโยชน์สิ่งใด มีประโยชน์ที่ว่าเรารู้จักตัวเราเอง.. นี้เรารู้จักตัวเราเองรู้จากที่ไหน รู้จากความรู้สึก ถ้ามีสติ เห็นใหม่ ความคิดมันอยู่กับเราหมดเลย มันไม่ไปอยู่กับคนอื่นนะ ถ้ามีสติขยับขยับมัน ถ้ามีสติมันคิดนะ เรายังไม่รู้จักตัวเราเองเลย เราคิดหวังหาอวรณ์คนอื่นไปทั้งนั้นเลย หวังคนนั้น รักคนนี้ รักไปหมด แต่ทำไมไม่รักเราละ ทำไมไม่รู้จักตัวเราละ

ถ้ารู้จักตัวเราละ มีสติสัมปชัญญะ เห็นใหม่ ถ้ามีสติขึ้นมาเนี่ยมันรู้จักตัวเรา.. รู้จากที่ไหน รู้จากความรู้สึก รู้จากใจ ไม่ใช่รู้จากร่างกายเนี่ยนะ ร่างกายนี้เหมือนกันนะ คุณิ เกิดมานี้มีร่างกายเหมือนกัน ทุกข์ยากเหมือนกันหมดเลย แต่จิตใจคนไม่เท่ากัน จิตใจคนนี้รู้ไม่เหมือนกัน เพราะอะไร เพราะการสร้างสมมา

การสร้างสมมา การมีศรัทธา.. พอมีศรัทธา มันมาทำบุญกุศลนี้มันได้ฟังธรรมธรรมนี้มันเตือนตัวเราใจ มันจะเตือนตัวเราตลอดเวลาละ นี่สิ่งทีมีคุณค่าที่สุดคือความรู้สึก คือหัวใจ.. มีคุณค่ามาก เพราะความรู้สึกนี้มันดัดแปลงได้ มันทำให้ดีขึ้นมาก็ได้ คนคิดดี ๆ นะ มีความคิดดี ทำดีกับสังคมมหาศาลเลย คนคิดร้ายเห็นใหม่ แม้แต่ของสาธารณะมันก็ไปลักไปขโมยของเขามา เขาหามาเพื่อเป็นสาธารณะประโยชน์ มันก็ยังไม่ลักขโมยของเขามา

แต่ถ้าเป็นคนดี.. คุณิ คุณคนโบราณเราเห็นใหม่ มีโอ่งน้ำ มีน้ำตั้งไว้หน้าบ้าน เพื่อให้คนสัญจรไปมาเขาได้ดื่มได้กิน เพราะอะไร เพราะเขาหิวกระหายมา อยากให้เขามีความร่มเย็นเป็นสุข ถ้าเราให้ความร่มเย็นเป็นสุข ครอบครัวเราจะมี ความร่มเย็นเป็นสุขนะ

คูสิ นี่คุณงามความดีของเรา ถ้าเราปลั่งเปลอ บ้านเราเปิดประตูไว้ เราไม่ดูแลรักษา คนไปใครออกเขาจะปิดให้ณะ เพราะว่าเราเป็นคนดี เขาซึ่งน้ำใจเรา เห็นไหม แต่ ถ้าเราเป็นคนชั่วนะ เราเป็นที่คนเขาไม่พอใจนะ ปิดไว้ขนาดไหน นี่ปิดไว้รักษาไว้ขนาดไหนนะ เขาก็ขโมย สิ่งใดๆ เขาก็เอาไปหมดละ.. นี่ล้อมรั้วด้วยคน ล้อมรั้วด้วยคุณงามความดีของเรา ถ้าจิตใจคนมีความคิดที่ดีๆ มันจะสร้างสิ่งที่ดีๆ

สิ่งที่ดีๆ จากภายนอก แล้วสิ่งที่ดีๆ จากภายในละ สิ่งที่ดีๆ จากภายในมันอยู่ที่ไหน นี่คนเขาบอกนะ บอกว่าบวชพระบวชเจ้า เรามาประพฤติปฏิบัติกันนี้แล้วไม่ได้ทำงาน มานั่งอยู่เฉยๆ ไม่มีประโยชน์สิ่งใด เขาไม่รู้หรือกว่าเราทำงานจากภายใน.. ถ้างานจากภายในนะ เอาความคิดของเราไว้ในอำนาจของเรา เอาความรู้สึกรของเรา

พลังงานที่เคลื่อนที่ได้เร็วที่สุดคือความคิด.. เป็นสิ่งที่เร็วที่สุดนะเร็วกว่าแสง ความคิดนี้เร็วกว่าแสง เร็วกว่าทุกๆ อย่างเลย แล้วถ้าเราให้มันนิ่งได้ เราทำให้มันสงบของมันได้ มีพลังของมันได้ มันจะมีคุณประโยชน์ขนาดไหน ถ้ามันใช้ปัญญาขึ้นมา ปัญญาจากสิ่งนี้ นี่ปัจจัยการ เห็นไหม อวิชชา ปัจจัยา สังขารา สังขารา ปัจจัยา วิญญาณัง

นิวเคลียร์ก็เหมือนกัน ปัจจัยการนี้ทฤษฎีสัมพันธ ทฤษฎีสัมพันธของวิทยาศาสตร์นะ เวลาจุดระเบิดเขายังไม่เข้าใจ แต่ถ้าของเรานะ เราพิจารณาของเรา เราจะรู้ของเรา เราจะเห็นของเรา ถ้าเราไม่รู้ของเรา เราไม่เห็นของเรา เราจะแก้กิเลสของเราไม่ได้ เราจะรู้ของเรา เห็นของเรา ว่าปัญญาที่มันเกิดขึ้นมาเป็นภาวนามยปัญญามันเป็นอย่างไร

ความคิดของเขานี้เป็นโลกียปัญญา เป็นทางวิชาชีพ คูสิ เราดูเด็ก เห็นไหม เด็กบางคนเขาจะมีเขาวัวปัญญามาก เขาส่งไปแข่งขันทางฟิสิกส์ ทางต่างๆ ทางวิทยาศาสตร์ เขาได้เหรียญมาได้อะไรมา นี่เขาฝึกฝนของเขา มันฝึกฝนกันได้ละ สิ่งต่างๆ โลกียปัญญาฝึกฝนได้ ทางวิทยาศาสตร์ฝึกฝนได้ แต่การยิ่งสติ การเอาความคิดของตัวเองไว้ในอำนาจของตัวเอง มันฝึกฝนได้ไหม

นี่มันฝึกฝนของมัน นี่ความเพียรชอบมันเป็นการฝึกฝน ถ้าฝึกฝน ถ้าใครเป็นคนรู้ มันก็เป็นปัจจัยตั้ง มันรู้จำเพาะตน มันรู้จากในหัวใจของเรา ถ้าเรารู้ของเรา เรารักษาของ

เรา มันเป็นประโยชน์กับเรา เห็นไหม แต่ทางวิทยาศาสตร์เขารู้จากข้างนอก เขาถึงต้องให้กรรมการให้คะแนนของเขาใช้ไหม แต่ของเรานี่ธรรมชาติมันให้คะแนน

นี่ธรรมชาติจัดสรร ! มันเป็นความจริงของเราขึ้นมา แล้วเราจะเป็นสันติวิถีโกขึ้นมา มันจะรู้กลางหัวใจขึ้นมา มันจะเข้าใจไปตามหัวใจของมัน

ชีวิตมีคุณค่าที่นั่นะ หน้าที่การงานเป็นหน้าที่การงาน ไม่ปฏิเสธนะ คุณพระยังต้องบิณฑบาต เห็นไหม ยังต้องดำรงชีวิตด้วยปัจจัย ๔ โยมก็ต้องดำรงชีวิตด้วยปัจจัย ๔ แต่ ! แต่มันเราร้อนไหม มันเหงา มันเศร้าสร้อยไหม อยู่ในบ้านของเรามันยังอึดอัดอรรณ.. ความอึดอัดอรรณ ความเศร้าสร้อยหงอยเหงานี้ ในสโมสรสันนิบาต “ทุกดวงใจว่าแหว”

ความว่าแหวของมัน มันไม่มีที่พึ่งของมัน มันไม่มีสมบัติของมัน เห็นไหม เราคิดแต่ฝากความคิดของเรา ฝากต่างๆ ไปเกาะไว้กับคนอื่นหมดเลย เราไม่ได้คิดอาศัยตัวเองเลย แต่ถ้าเรามาประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม นั่งเฉยๆ กำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออก กำหนดคพุทธโธ กำหนดต่างๆ เคนจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนา นี้ได้ใช้ปัญญาใคร่ครวญตัวเอง ใคร่ครวญให้จิตใจมันสะอาดเข้ามา ล้อมเข้ามาจากภายใน

ถ้ามันสะอาดเข้ามาจากภายในนี่มันเป็นประโยชน์กับใคร มันเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าประโยชน์กับเรา เห็นไหม สมบัติต่างๆ ข้างนอกเขาต้องฝากบัญชี เขาต้องมีตู้เซฟเก็บไว้ นี้อริยทรัพย์จากภายใน มันจะไปฝากไว้ที่ไหน เวลาตายนี้ตายแล้วไปไหน ปฏิสนธิจิตมันไปไหน เวลาเกิดนี้เกิดมาอย่างไร ว่าเกิดจากพ่อจากแม่.. เกิดจากพ่อจากแม่ นี้ด้วยสายบุญสายกรรม แต่ถ้าไม่มีจิตเรามาเกิดไม่ได้หรอก แล้วเวลาตายไปนี่จิตมันไปไหน เวลาเกิดมันเกิดไปที่ไหน มันเอาสิ่งใดไปด้วย

คุณสมบัติที่มันจะเอาไปด้วย เห็นไหม นี่เราทำบุญกุศล ถ้าเราทำบุญกุศล เราเป็นคนทำคุณงามความดี เราจะตื่นตื่นตกใจไปกับใครไหม ถ้าสมบัติเราเต็มตัวเลย เรามีสมบัติมหาศาลเลย เราจะตื่นตื่นกับการต้องใช้สอยไหม คนที่ขาดแคลน คนที่ไม่มีเวลาเขาจะเดินทางเขาก็ขาดแคลนของเขา เขาต้องวิตกกังวลเป็นธรรมดาใช้ไหม

นี่ก็เหมือนกัน จิตที่มันสะอาดออกมา การทำบุญกุศลนี้เราทำด้วยมือ เห็นไหม มือใส่บาตร.. มือใส่บาตรใครเป็นคนสั่ง หัวใจเป็นคนสั่งใช้ไหม หัวใจเป็นคนทำ แล้วผลมัน

ตอบที่ไหน เพราะใจที่มันเป็นคนสั่ง ใจที่มันรู้ สิ่งทีมนั้นมันแนบอยู่กับใจ เวลาปฏิบัติตัว ใจที่มันจะไปตาย สิ่งสมบัติที่มันสละออกไป มันรู้ของมัน มันอยู่กับใจ อยู่กับความที่มัน รับรู้ อยู่ มันสละอันนั้น ถ้าสิ่งนั้นมันมีอยู่เห็นใหม่

เรามองกันว่าคนจะทำบุญต้องใช้มือนะถึงจะใส่บาตรได้ แต่ไม่ได้คิดเลยว่าเจตนา สิ่งที่เป็นไปในหัวใจ สิ่งทีมนั้นเกิดขึ้นมานี้มันไปกับเรา แล้วเราเสียสละอย่างนี้ เราพร้อม ตลอดเวลาอย่างนี้ เวลามันจะต้องไปตามวิญญูะ มันมีเสบียงของมัน มันมีความเป็นไป ของมัน นี่เป็นอามิส

สิ่งที่เป็นอามิส เราจะมีสมบัติมากมายขนาดไหนก็แล้วแต่ เวลาใช้สอยไปมันก็ หมดไปเป็นธรรมดา เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม นี่สิ่งต่างๆ ชีวิตหนึ่งมันก็ต้อง ใช้สอยเป็นธรรมดา หมดอายุขัยมันก็มาเกิดใหม่ เห็นใหม่ แต่ถ้าเป็นอริยทรัพย์ละ อริยทรัพย์มันมาจากไหน สิ่งทีมนั้นเสียสละเท่าไรได้มากเท่านั้น

การเสียสละนี้ เสียสละความคิด สิ่งที่เป็นปัญญา.. ปัญญามันเข้ามาทำลายความ หมักหมมของใจ การทำลายความหมักหมมของใจมันเกิดมาจากไหน มันเกิดมาจาก มรรค มรรคคืออะไร มรรคเห็นใหม่ คุณิ ถ้าเป็นมรรคของคฤหัสถ์เขา ความเลียงชีพชอบ การงานชอบ ทุกอย่างชอบ ปัญญาชอบ ชอบคือทำสิ่งที่ถูกต้อง แต่ถ้าเป็นมรรค มัน เลียงชีพชอบ เลียงชีพด้วยอย่างไร

ความคิดนี้.. ใจมันกินความคิดเป็นอาหาร เวลาที่มีความคิดขึ้นมา เรารู้สึกตัว ขึ้นมา ถ้าไม่มีความคิดนะ เวลามันปล่อย เหมือนนะ นั่งสบาย โลงๆ ไม่มีอะไรเลย เห็น ใหม่ นี่เพราะมัน ไม่มีปัญญา ทีนี้มีปัญญา เห็นใหม่ มีปัญญาคือความคิด เวลาใจมันเสพ คุณิ มันเสพคือมันรู้สึกสิ่งที่ดีๆ ขึ้นมา นี่วิญญูณาหาร.. อาหารของใจ

อาหารคือความคิด อาหารต่างๆ แล้วสิ่งนี้ มรรคมันเป็นอย่างนี้ มรรคคือว่า ความคิดที่มันเกิดขึ้นมาจากใจ เกิดขึ้นมาจากภพ เกิดขึ้นมาจากความรู้สึก แล้วมันเข้าไป ทำลายความรู้สึก เพราะความรู้สึกนี้รู้สึกที่ดี มันก็คิดแต่สิ่งที่ดีๆ ถ้าความรู้สึกที่ไม่ดีเอา ความคิดที่ดี นี่มรรคใจ เอาความคิด อาหารที่ดีเข้าไปลบล้างอาหารที่ไม่ดี อาหารที่ไม่ดี เพราะอะไร อาหารที่ไม่ดีมันชอบกิน คุณิเราอยู่ทางโลก เห็นใหม่ อาหารที่มีประโยชน์

กับร่างกายนี้มันจืดจืด ไม่ค่อยมีรสชาติ อาหารอะไรที่มีรสชาติเราไปแสวงหา แต่ให้โทษต่อร่างกาย

หัวใจก็เหมือนกัน มันคิดสิ่งที่เป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยาก คิดแต่เรื่องของมัน เห็นไหม นี่เป็นอาหารที่เป็นพิษ อาหารที่เป็นพิษแต่เรายับยั้งมันไม่ได้ เพราะเราไม่รู้จักมัน แต่ถ้าเราตั้งสติของเรา แล้วกำหนดพุทโธของเรานะ ยับยั้งมัน.. ยับยั้งมัน ถ้ามีกำลังขึ้นมามันถึงจะยับยั้งได้

กำลังคือถ้ามันมีหลักมีเกณฑ์ คือมันมีสติ มันมีสมาธิขึ้นมา อาหารที่เกิด ความคิดที่ไม่ดีนี้มันจะเตือนตัวเอง พอคิดไม่ดี.. คิดทำไม คิดนี่คิดแล้วให้โทษไหม สิ่งที่เกิดนี้คืออะไร นี่คือมาร นี่คือกิเลส แล้วความคิดที่ดีละ ความคิดที่ดีมันเป็นมรรค.. เป็นมรรค คำว่าเป็นมรรค มรรคคือสัมมาอาชีวะ คือความคิดที่ดี

สัมมาอาชีวะ สัมมา.. สิ่งเลี้ยงชีวิตที่ดี เห็นไหม คำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ สิ่งนี้ชอบ ชอบธรรม.. ความชอบธรรมมันจะทำให้เกิดความแข็งแรงขึ้นมา จิตใจแข็งแรงขึ้นมามันจะพัฒนาของมันขึ้นไป นี่มันจะเกิดขึ้น ความคิดที่ดีขึ้นไป

ความคิดที่ดีมันต้องเกิดจากการสร้าง การสะสม.. ความคิดที่ชั่วมันไม่ต้องสร้างสะสม เพราะกิเลสมันอยู่กับเรา กิเลสไม่มีเหตุไม่มีผล มันคิดตามใจ เหมือนลูกเราเด็กๆเลย มันร้องไห้ มันเรียกร้องตามอำนาจของมัน มันต่อรองนะ มันร้องไห้ มันจะเอาให้เราตามใจมัน

กิเลสก็เหมือนกัน ! มันเกิดมาจากจิตนี้ แล้วมันก็คั่นรณกลางหัวใจ มันก็คั่นรณ มันก็เรียกร้องเอาตามอำนาจของมัน เห็นไหม เราตั้งสติขึ้นมา.. ตั้งสติขึ้นมา แล้วเราใช้กำหนดคาบบริกรรมขึ้นมา ถ้าสู้มันไม่ได้ก็มีขันติบริมมี อดทนมันไปก่อน แต่พอมีปัญหาขึ้นมามันไล่ได้ อาหารที่จะเอาเข้าปากเรายังเลือกอาหารที่ดี ความคิดที่เกิดจากใจ มันจะเป็นความคิดที่ดีขึ้น.. ดีขึ้น.. ดีขึ้น เห็นไหม ความคิดที่มันดีขึ้นไปนี่พอดีมันจะรู้เอง คนเราถ้าเห็นโทษเห็นคุณ มันจะแสวงหาเอง

คุณิ เรามาทำบุญต่อกันเพื่ออะไร เพราะเราเข้าใจใจใจใหม่ ว่าสิ่งที่เราเสียสละไป มันได้ตอบสนองมามหาศาลเลย.. มหาศาลที่ไหน มหาศาลที่ความชุ่มชื่นใจ ที่ว่าเรา

พร้อมไปใจ แต่ถ้าคนที่เขาขาดแคลนละ คนที่เขาไม่มีจะสละ.. ไม่มีสละก็อนุโมทนาทานไป มีความดีใจไปกับเขา จิตใจมันดีขึ้นมาเนี่ยมองสิ่งใดเป็นดีหมด

คุณสิ เวลาหัวใจเราดี ต้นไม้ใบหญ้าสวยงามไปหมดเลย ถ้าเรามีความทุกข์นะ ดอกไม้สวยงามขนาดไหนมันก็ทุกข์ มันไม่ต้องการสิ่งใด ถ้ามันมีความสุขนะ ดอกไม้ใบหญ้า โอ้โฮ.. ทำไมมันสวยงามไปหมดเลย เพราะจิตใจมันมีความสุขใช่ไหม นี่ก็เหมือนกัน จิตใจทำสิ่งดีๆ ขึ้นมา นี่อาหารที่ดีๆ ของใจ เราพัฒนาขึ้นมาอย่างนี้ ถ้ามันดีขึ้นมาแล้วนี่มันหาทางออกได้

คนเราต้องให้ความรู้กัน “ให้ธรรมเป็นทาน” เห็นไหม มีความรู้กันขึ้นมา แล้วมันจะแสวงหาเอง ชีวิตนี้เราก็ประกอบสัมมาอาชีพะ หน้าที่การงานเราก็ทำของเราไป แต่ ! แต่สิ่งที่มันจะพันมากไปกว่านี้ ถ้ามากไปกว่านี้ คุณดูขันธ์ของจิต ถ้าจิตมีขันธ์ของมันนะ มันจะไม่หวั่นไหวไปกับโลกเลย “นิรกรรมเหนือโลก”

จิตที่มันเหนือจากโลก มันจะหวั่นไหวไปกับโลก.. โลกคือความเป็นไปของสังขมทั้ง ๖ กระทบสังขมที่มันติดกันติดกันอยู่นี้มันเป็นกระแสโลก แล้วถ้าจิตที่มีขันธ์มันหวั่นไหวเขาด้วย เหมือนเด็กเลย เหมือนผู้ใหญ่เรามองเด็ก เด็กที่มันพูด มันอวดรู้ อวดดี ผู้ใหญ่ที่ผ่านโลกมาเขายิ้มเยาะมันนะ เพราะมันไม่เข้าใจเรื่องชีวิตใช่ไหม

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราเข้าใจเรื่องจิต เข้าใจเรื่องการเกิดและการตาย เราจะหวั่นไหวเยาะเขาเลย เอ็งจะเกิดจะตาย เอ็งยังหลงโลกอยู่ เอ็งยังต้องเกิดตายทับถม ชีวิตเอ็งทับถมอยู่กับโลกนะ.. แล้วเราเข้าใจสิ่งนี้ แล้วเราหาทางออก เราจะมีคุณค่าน้อยกว่าเขาได้อย่างไร แต่เขาไม่รู้จริงกับเราหรอก เขาจะไม่เห็นจริงกับเรา เขาจะไม่รู้คุณงามความดีของเรา เพราะความดีอย่างหยาบ อย่างละเอียด เขามองไม่เห็นกับเรา เห็นไหม

ถ้าเรามีการศึกษา เราเลี้ยงชีพของเราอย่างนี้ ชีวิตเราจะมีคุณค่า สิ่งใดๆ ที่สร้างไว้คุณสิ โบสถ์วิหารต่างๆ ที่วัดเราสร้างกันอยู่นี้ มันจะเป็นสมบัติสาธารณะ มันจะอยู่เจริญที่นี้ แต่ชีวิตเรานี้ชั่วคราว เราไม่พละพรากจากเขา เขาก็ต้องพละพรากจากเรา เราจะต้องพละพรากจากไปวันใดวันหนึ่ง แต่สิ่งที่จะไม่พละพรากคือคุณงามความดีของเรา คือสิ่งที่เราสร้างสมของเรา สิ่งนี้สร้างแล้วมันจะอยู่กับเรา

เราสร้างสิ่งนี้.. เรื่องวัตถุนี้ผลักดันอาศัย แต่เรื่องของคุณธรรม เรื่องของหัวใจ มัน
เป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่มาก คุณสิ เวลาที่มีทรัพย์สมบัติกองเท่าภูเขา เห็นไหม แต่ถ้าคุณงามความดี
มันกองยิ่งกว่าภูเขาขนาดไหน มันก็เก็บอยู่ที่ใจอันเดียว.. มันมีที่เก็บ ใจนี้สำคัญมาก
รักษาใจนี้ แล้วมันจะเป็นประโยชน์กับเรา เอวัง